

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการได้รับสินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

เทศบาลตำบลหนองไผ่
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

หน่วยตรวจสอบภายใน
เทศบาลตำบลหนองไผ่

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตถ้าเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบต่อองค์กร ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุหลายสาเหตุที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงด้านการทุจริตที่อาจเกิดจากการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อให้ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการตามที่ผู้เงินสินบนตามต้องการ เช่น เงิน แปะเจียะ ส่วย ค่าดำเนินการ ค่าอำนวยความสะดวก ค่าน้ำร้อนน้ำชา ค่าหัวคิว เงินทอน เป็นต้น ซึ่งได้จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

ดังนั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนล่วงหน้าเสมอ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์การทุจริตในองค์กร เทศบาลตำบลหนองไผ่ จึงมีการดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ปฏิบัติการ สำนัก/ทุกกองฝ่าย มีความเข้าใจถึงกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง สามารถดำเนินการบริหารความเสี่ยงตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการลดมูลเหตุและโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ควบคุมได้และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ

เทศบาลตำบลหนองไผ่ จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากให้รับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานขึ้น ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) การอนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ ๒) การใช้อำนาจตามกฎหมายการให้บริการตามภารกิจ ๓) การจัดซื้อจัดจ้าง ๔) การบริหารงานบุคคล ๕) การจัดเก็บรายได้ รวมทั้งวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อลดข้อผิดพลาดหรือลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

หน่วยตรวจสอบภายใน
เทศบาลตำบลหนองไผ่

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ประเมินความเสี่ยงการทุจริต	
๑. ความเสี่ยงการทุจริต	๑
๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
๓. การบริหารจัดการความเสี่ยง	๑
๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๑
๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒
๖. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒
๖.๑ การระบุความเสี่ยง	๒
๖.๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๓
๖.๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	๔
๖.๔ การประเมินความคุมความเสี่ยง	๕
๖.๕ แผนบริหารความเสี่ยง	๘
ภาคผนวก	๑๓

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง เหตุการณ์ความเสี่ยงในการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

นิยามความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและจะส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงาน การเงินและการบริหาร ซึ่งอาจเป็นผลกระทบทางบวกด้วยก็ได้ โดยวัดจากผลกระทบ (Impact) ที่ได้รับ และโอกาสที่จะเกิด(Likelihood) ของเหตุการณ์ลักษณะของความเสี่ยง สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑) ปัจจัยเสี่ยง คือ สาเหตุที่จะทำให้เกิดความเสี่ยง

๒) เหตุการณ์เสี่ยง คือ เหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน หรือ นโยบาย

๓) ผลกระทบของความเสี่ยง คือ ความรุนแรงของความเสี่ยงที่น่าจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์เสี่ยง

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะ ช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริต ให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือ ในกรณีที่พบกับการ ทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีมาตรการประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มี การเตรียมการป้องกันล่วงหน้า ไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่ อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้องค์กรมีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางใน การบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิง รุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๓. การบริหารจัดการความเสี่ยง

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่สำคัญตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ที่จะช่วยให้การบริหารงานและการตัดสินใจด้านต่างๆ อาทิการวางแผน การกำหนดกลยุทธ์การติดตาม ควบคุม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดการ สูญเสียและโอกาสที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือ ปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ประกอบกับหนังสือ กระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๙.๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๒ ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการ ความเสี่ยง

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจะอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริตแบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริตออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

- ๑) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกิจให้บริการประชาชน หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘
- ๒) การใช้อำนาจตามกฎหมาย การให้บริการตามภารกิจ
- ๓) การจัดซื้อจัดจ้าง
- ๔) การบริหารงานบุคคล
- ๕) การจัดเก็บรายได้

๖. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

๖.๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) การระบุปัจจัยเสี่ยงจะต้องพิจารณาว่ามีเหตุการณ์ใดหรือกิจกรรมใดของกระบวนการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความผิดพลาดความเสียหายและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งมีทรัพย์สินใดที่จะต้องได้รับการดูแลป้องกันรักษา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเข้าใจในความหมายของ “ความเสี่ยง (Risk)” “ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor)” และ “ประเภทความเสี่ยง” ก่อนที่จะดำเนินการระบุความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม

- ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง เหตุการณ์หรือกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาส ที่จะบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักขององค์กร และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติงาน

- ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง ต้นเหตุ หรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยง ที่จะทำให้เกิดไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใด และเกิดขึ้นได้อย่างไร และทำไมทั้งนี้สาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุควรเป็นสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง โดยปัจจัยเสี่ยงแบ่งได้ ๒ ด้าน ดังนี้

- ปัจจัยเสี่ยงภายนอก คือ ความเสี่ยงที่ไม่สามารถควบคุมการเกิดได้โดยองค์กร อาทิ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย คู่แข่ง เทคโนโลยี ภัยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

- ปัจจัยเสี่ยงภายใน คือ ความเสี่ยงที่สามารถควบคุมได้โดยองค์กร อาทิ ภาวะเปราะบาง ข้อบังคับภายในองค์กร วัฒนธรรมองค์กร นโยบายการบริหารและการจัดการ ความรู้ความสามารถของบุคลากร กระบวนการทำงาน ข้อมูล ระบบสารสนเทศ เครื่องมือ/อุปกรณ์

นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอน ให้ทำการระบุความเสี่ยงอธิบายรายละเอียดรูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนิน

เรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือ โอกาส เสี่ยงต่ำ หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้นๆในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ใน ขั้นตอนก็เป็นได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียด ดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Known Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากทรัพยากร ประสิทธิภาพการดำเนินงานในอดีต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจเกิดจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไขเสมอ)

เทคนิคในการระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

๖.๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์ การประเมิน และการจัดระดับความเสี่ยง ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของกระบวนการทำงานของหน่วยงานหรือขององค์กร การกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานเป็นการกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ไว้ ๕ ระดับ คือ ต่ำมาก ต่ำ ปานกลาง สูง สูงมาก ความหมายสถานะระดับความเสี่ยงตามสีไฟจราจร ดังนี้

- สถานะสีเขียว ความเสี่ยงระดับต่ำมาก
- สถานะสีเหลืองอ่อน ความเสี่ยงระดับต่ำ สามารถควบคุมได้
- สถานะสีแดง ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังใน

ระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมได้

- สถานะสีส้ม ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสดังขึ้นเป็นประจำ หรือมีโอกาสดังขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง/ปี
๔	สูง	มีโอกาสดังขึ้นบ่อยครั้ง หรือมีโอกาสดังขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้ง/ปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสดังขึ้นบางครั้ง หรือมีโอกาสดังขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้ง/ปี
๒	ต่ำ	มีโอกาสดังขึ้นน้อยครั้ง หรือมีโอกาสดังขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้ง/ปี
๑	ต่ำมาก	มีโอกาสดังขึ้นได้ยาก หรือมีโอกาสดังขึ้น ๑ ครั้ง/ปี

เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ตารางระดับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน)
๕	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก หรือไม่ สามารถบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงาน
๔	สูง	ความเสียหาย ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ – ๒๐,๐๐๐ บาท	ผลการดำเนินงานล่าช้ากว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้มากกว่า ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๑ ปี
๓	ปานกลาง	ความเสียหาย ตั้งแต่ ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท	ผลการดำเนินงานล่าช้ากว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้มากกว่า ๓ เดือน แต่ไม่เกิน ๖ เดือน
๒	ต่ำ	ความเสียหาย ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ – ๕,๐๐๐ บาท	ผลการดำเนินงานล่าช้ากว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้มากกว่า ๑ เดือน แต่ไม่เกิน ๓ เดือน
๑	ต่ำมาก	ความเสียหาย ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาท หรือน้อยกว่า	ผลการดำเนินงานล่าช้ากว่าเป้าหมายที่กำหนดไม่เกิน ๑ เดือน

๖.๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

กำหนดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยใช้ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood) คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ซึ่งระดับความเสี่ยงกำหนดไว้ เป็น ๔ ระดับและจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสจะเกิดเสี่ยงการทุจริต} \times \text{ระดับความรุนแรงของผลกระทบ}$$

$$\text{Degree of Risk} = \text{Likelihood} \times \text{Impact}$$

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	๑๕-๒๕
๓	ความเสี่ยงระดับสูง	๙-๑๔
๒	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๔-๘
๑	ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑-๓

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	๑๕	๒๐	๒๕
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	๑๖	๒๐
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	๑๕
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

๖.๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk - Control Matrix Assessment)

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้รับสินบนการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ของเทศบาลตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

ที่	โครงการ/กิจกรรม	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความ เสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	วิธีการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง
๑.	การใช้อำนาจตามกฎหมายการให้บริการตามภารกิจ	๑. พนักงานเจ้าหน้าที่ประพฤติดมิชอบหาผลประโยชน์ ให้ตนเอง คือ การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อตนเอง เช่น ข้าราชการใช้ อำนาจหน้าที่ให้บริษัทตัวเองได้งานรับเหมาจากรัฐ หรือ ฝากลูกหลานเข้าทำงาน เป็นต้น ๒. ใช้อิทธิพลเป็นการเรียกรับสินบน ผลตอบแทนในการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม	๓x๔ (สูง)	๑. กำหนดช่องทางการร้องเรียนการทุจริต การปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ ๒. นำนโยบายของรัฐบาลมาใช้เป็น แนวทางในการ ดำเนินงานตาม อำนาจ หน้าที่ กฎหมาย กฎระเบียบ และ หนังสือสั่งการ
๒.	การอนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	พนักงานส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียกรับ สินบน เพื่อช่วยให้การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตง่ายขึ้น หรือ ได้รับการยกเว้นหรือไม่ เป็นไปตามกฎหมาย	๒x๔ (ปานกลาง)	๑. กำหนดช่องทางการร้องเรียนการทุจริต การปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ ๒. ประกาศนโยบาย No Gift Policy ลง ประกาศในเว็บไซต์ หน่วยงาน จัดทำคู่มือการ ให้บริการประชาชน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๓.	การจัดซื้อจัดจ้าง	เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง รับสินบน กับผู้ยื่นข้อเสนอ หรือคู่สัญญา เพื่อให้ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างสะดวกรวดเร็ว	๓x๔ (สูง)	๑. กำหนดช่องทางการร้องเรียนการทุจริต การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ ๒. กำหนดมาตรการส่งเสริมความโปร่งใส ในการจัดซื้อจัดจ้าง ๓. ดำเนินการเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย หนังสือสั่งการ และเปิดเผยข้อมูล ในเว็บไซต์ของ หน่วยงาน
๔.	การบริหารงานบุคคล	๑.การเรียกรับสินบนเงิน หรือผลประโยชน์เพื่อรับ พนักงานจ้างเข้าทำงาน ๒.การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่เป็นธรรม	๓x๔ (สูง)	๑. กำหนดช่องทางการร้องเรียนการทุจริต การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ ๒. ส่งเสริมวินัยคุณธรรม จริยธรรม และป้องกันการทุจริตในองค์กร ๓. โดยกำหนดมาตรการนโยบายต่อต้านการรับสินบนหรือ ผลประโยชน์อื่นใดเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและการทุจริตประพฤติดมิชอบ และ กำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการข้อร้องเรียนกรณีการทุจริตและประพฤติดมิชอบของบุคลากรในองค์กร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๕.	การพัฒนาการจัดเก็บรายได้การประเมินภาษี	เจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการประเมินภาษีเรียก รับ สิบบน เงินและทรัพย์สินจากเจ้าของที่ดิน โดยการเปลี่ยนแปลงการทำประโยชน์ที่ดินประเมินภาษีต่ำกว่าความเป็นจริง ทำให้ผู้เข้าข่ายต้องชำระภาษีการไม่ถูกต้องตามอัตราที่กำหนด	๓x๔ (สูง)	๑. กำหนดช่องทางการร้องเรียนการทุจริต การปฏิบัติ หรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ ๒. กำหนดมาตรการ และ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการข้อร้องเรียน กรณีการทุจริตและประพฤติมิชอบของบุคลากรในองค์กร

การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

เทศบาลตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ความเสี่ยง : การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

[illegible]

ภาคผนวก
ตัวอย่าง รูปแบบความเสี่ยงการทุจริต

๑. ตัวอย่าง รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

- > การเข้าตรวจ หรือเยี่ยม สถานที่ของผู้ประกอบการ เช่น โรงงาน ร้านค้า ฯลฯ โดยมีเจตนา
นำไปสู่ การจ่ายเงินพิเศษรายเดือน
- > การเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหา (ฐานความผิด) จากหนักเป็นเบา หรือจากเป็นหนัก
- > การบิดผันข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนคดีอาญา
- > การทำบัตรสนเท่ห์ว่ามีเรื่องร้องเรียนผู้ประกอบการเพื่อทำการตรวจ ค้น กรณียุ
ผู้ประกอบการร้านค้า นั้น ๆ ที่ไม่จ่ายเงินพิเศษรายเดือน
- > การใช้ตัวกลางในการรับเงินพิเศษ หรือ เก็บเงินรายเดือน กับผู้ประกอบการต่างๆ
- > การใช้ดุลพินิจในการ อนุมัติ หรือ ยกเว้นระเบียบๆ ที่เอื้อประโยชน์มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- > การออกระเบียบ กฎหมาย ข้อสั่งการต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- > การให้ทุนสนับสนุนการศึกษา วิจัยต่าง ๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์
- > การแต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการต่าง ๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบ
อุปถัมภ์
- > ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานบุคคล เช่น การซื้อ ขายตำแหน่ง การประเมินความดี
ความชอบการ แต่งตั้ง โยกย้าย การดำเนินการวินัย เป็นต้น
- > การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน/การเรียกเงินค่าแรกเข้า
(แป๊ะเจี๊ยะ)เพื่อแลก กับการเข้าทำงานในองค์กร
- > ใช้อำนาจในการแจกจ่าย จัดสรรงบประมาณ ลงพื้นที่ หรือจัดทำโครงการ ที่มีผลประโยชน์
ทับซ้อนหรือ มีการแลกรับผลประโยชน์ในภายหลัง
- > การประเมินราคาไม่ตรงกับสภาพทรัพย์สินที่นำมาจำหน่าย
- > การเปลี่ยนทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาจำหน่าย
- > การยกยอกทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจค้น จับกุม ไม่ระบุในบัญชีของกลาง
- > การลดปริมาณของกลางเพื่อลดโทษ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์
- > การกรรโชก (รีดไถ) เรียกเอาทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิด
- > การเข้าตรวจค้น ปกปิด ซ่อนเร้นไม่มีหมายค้น
- > การทำร้ายร่างกายเพื่อให้รับสารภาพ
- > รู้เห็นกับผู้ที่มาทำการประมุขของหลุดจํานํ้า มีการให้ข้อมูลการจํานํ้าของหลุดจํานํ้า
ล่วงหน้ากับ พรรคพวกของตนเอง
- > การแอบอ้างชื่อบุคคลอื่น หรือชื่อลูกค้า ยกยอกทรัพย์สินจํานํ้าออกไป
- > เจ้าหน้าที่ของรัฐ รู้เห็นในการปลอมแปลงและใช้เอกสารปลอม เช่น การปลอมระหว่างแผนที่
มีการ ปกปิดและให้ถ้อยคำรับรองอันเป็นเท็จเกี่ยวกับสภาพที่ดิน
- > ผู้บังคับใช้กฎหมาย นำตัวกฎหมายไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

๒. ตัวอย่าง : รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

- > เรียกรับโดยเฉพาะการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร / คอนโด บ้านจัดสรร / โรงงาน
- > ผลประโยชน์ทับซ้อน รับจ้างเขียนแบบแปลน และตรวจเอง (ถึงแม้ราชการจะให้มีแบบมาตรฐาน) อำนาจความสะดวกให้กับประชาชนก็ตาม แต่การขออนุญาตต้องมี ผังประกอบ จึงต้องว่าจ้างผู้ตรวจ หรือผู้อนุมัติ อนุญาต จะได้ผ่านง่าย)
- > เจ้าหน้าที่ของรัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการดำเนินการก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- > เจ้าหน้าที่ของรัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการใช้อาคารที่ไม่ตรงกับ ใบรับรอง ใบอนุญาตหรือที่ยื่นแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น
- > การประเมินภาษีที่ต่ำกว่าความเป็นจริง เรียกรับสินบนโดยใช้ตัวกลาง เก็บค่าใช้จ่ายรายเดือน (ค่าคุ้มครอง) จากผู้ประกอบการ
- > พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างเหมาของหน่วยงานเป็นตัวแทนการยื่นคำขอจดทะเบียนขออนุมัติ อนุญาต โดยเรียกรับผลประโยชน์หรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อสิทธิพิเศษ
- > ดำเนินการยื่นคำขออนุญาต ไม่มีกรอบระยะเวลาที่กำหนดที่ชัดเจนอาจก่อให้เกิดการเรียกรับสินบนเพื่อ ความรวดเร็วในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- > การเปิดตรวจสอบสินค้าของเจ้าหน้าที่แต่ละคน ไร้ดุลพินิจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- > การใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- > การตรวจสอบเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอ แต่มีการรับเรื่องไว้
- > การเก็บเรื่องไว้ไม่แจ้งผู้ประกอบการ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์
- > การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ
- > เจ้าหน้าที่ที่มีการยกเลิกใบเสร็จรับเงินในระบบทำให้การรายงานการรับเงินประจำวันน้อยกว่าที่รับไว้ จริง/รับเงินและออกใบเสร็จการรับเงินแล้วแต่ไม่นำเงินสด เช็ค นำฝากธนาคารในวันนั้นแต่นำฝากในภายหลัง และ อาจนำเงินไปใช้ส่วนตัวก่อน
- > ในขั้นตอนการพิจารณาตรวจสอบตามปกติจะมีการใช้เวลาในการพิจารณาตรวจสอบ ๑ วัน แต่ในบาง กรณีอาจมีความจำเป็นจะต้องทำการพิจารณาเกิน ๑ วันทำการ เช่น กรณีมีความจำเป็นต้องมีการนัดหมายกับผู้ ขอรับใบอนุญาตเพื่อลงพื้นที่ทำการตรวจสอบสถานประกอบการก่อนพิจารณา ออกใบอนุญาต มีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่ อาจอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อาจเรียกรับในขั้นตอนของการพิจารณา
- > การดำเนินการออกคำร้องมีการลัดคิวให้กับลูกค้ากลุ่มธุรกิจ
- > รับสินบนจากลูกค้าเพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน
- > การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบาง รายในกรณีที่ตั้งสถานประกอบการ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์
- > การสุ่มตรวจตอบสถานที่ตั้งสถานบริการ/สถานประกอบการที่ขออนุญาต อาจมีการเอื้อประโยชน์ ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์
- > การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต อาจมีคณะกรรมการบางท่านเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายที่ คุณสมบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์

> เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่าย เช่น ปลอมลายมือชื่อ แก๊ไขแบบสำรวจ แก๊ไขใบสำคัญรับเงิน มีการใช้หลักฐานเท็จ ใช้บัตรประชาชนของบุคคลที่เสียชีวิตหรือบัตรประชาชนหมดอายุ เป็นต้น

๓.ตัวอย่าง รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ

> ผู้ใช้น้ำมันรถยนต์ราชการ นำน้ำมันไปใช้ส่วนตัว เช่น การดูน้ำมันไปใช้ส่วนตัวระหว่างทางหรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย ส่วนน้ำมันที่เหลือนำไปใช้ส่วนตัวหรือทอนเป็นเงินสด โดยเจ้าหน้าที่ร่วมมือกับผู้ประกอบการ

> เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก

> ยักยอกเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย

> การสืบราคาที่กำหนดว่าต้อง ๓ ราย ขึ้นไป อาจไม่มีการสืบราคาจากผู้ประกอบการจริง

> ในการกำหนด TOR การจัดซื้อ จัดจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การออกแบบโครงสร้าง มีการกำหนด ขอบเขตงาน หรือ เนื้องาน ที่เกินความจำเป็น (Over Designs) เพื่อให้มีการประมาณการราคา ในส่วนนี้โดยมี ผลประโยชน์ทับซ้อน

> คณะกรรมการกำกับการจ้างที่ปรึกษา คณะกรรมการตรวจรับงาน มีการตรวจรับในแต่ละงวดงาน หลายครั้ง เกินความจริง เพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม หรือมีการถ่วงเวลาในการเรียกเก็บ ทั้งที่ไม่มี ประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ

> คณะกรรมการ หรือ อนุกรรมการต่าง ๆ ของหน่วยงานมีการประชุมที่เกินความจำเป็นเพื่อประโยชน์ ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม

> การจัดโครงการต่างๆ ของหน่วยงานที่แอบแฝง หรือที่เกินความจำเป็น ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณ ที่ไม่คุ้มค่า โปร่งใส

> มีการใช้ดุลพินิจในการเบิกจ่ายค่าวิทยากรบุคคลภายนอก ที่สูงโดยมีผลประโยชน์แอบแฝง

> การกำหนดราคากลางไม่ใช่ค่า K มาปรับ

> ผู้รับจ้างขออนุมัติใช้วัสดุ แต่ไม่ได้นำวัสดุที่ขออนุมัติมาใช้ ผู้รับจ้างปล่อยปละละเลยให้ผู้รับจ้างเหมาช่วง

> มีการล่อลวงสเปควัสดุที่ทำให้ไม่เกิดการแข่งขัน

> การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง

> คณะกรรมการ ไม่ได้ออกไปดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับผู้รับเหมาโดยใช้ข้อมูลตามที่ ผู้รับเหมาแจ้ง แล้วจึงไปทำการตรวจรับงานก่อสร้าง

> มีการให้สินบน/ของขวัญ/สินน้ำใจการเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา

> มีการประสานกับบริษัท หรือผู้ที่จะเป็นคู่สัญญาดังแต่เริ่มต้น เพื่อกำหนดคุณลักษณะ (TOR) ซึ่งไม่ มีการกำหนดขึ้นอย่างแท้จริงแต่เป็นการนำร่าง TOR ดังกล่าวมาให้คณะกรรมการเป็น ผู้กำหนด การแต่งตั้ง คณะกรรมการกำหนด TOR เป็นเพียงการดำเนินการตามรูปแบบทางราชการ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับเอกชน

> การใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้างโดยวิธีพิเศษ